СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.



SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 298. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 23. грудня, 1926. VOL. XXXIV. No. 298. Jersey City, N. J., Thursday, December 23. 1926. THREE CENTS.

ПРОТИВНИКИ ПРОГИБІЦІЇ РОБЛЯТЬ ЗАХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ БЛЬОКУ

„МОКРИХ" У КОНГРЕСІ СПОРЕ ЧИСЛО, АЛЕ РОЗБИТІ.

ВАШИНГТОН, 21. грудня. — Конгресмен Гил з Мериленду, якого вважають невибраним провідником так званого „мокрого бльоку" в конгресі, видав заклик до конгресменів, противних прогибіції, на зїзд, який має відбутися дня 12. січня 1927. року, а який має попробувати витворити з противників прогибіції одноцільну групу в конгресі.

В конгресі є досить велике число противників прогибіції, але вони розбиті так, що ледво чи є один проект проти прогибіції, на який усі противники прогибіції згодилибся. Завданем зїзду й булоби виробити один проект модифікації прогибіції, на який згодилибся всі противники прогибіції. Противники прогибіції знають, що їх за мало, щоби такий проект переперти в сьому конгресі, але вони думають, що вже само виставлене такого одного проекту далоби їм велику противагу проти сили прогибіціоністів.

В. Гвілер, провідник Антосалунової Ліги, найбільше активної прогибіційної організації, виступив відразу проти сього зїзду, кажучи, що настрій народа є ворожий до всяких заходів змінити прогибіційний закон.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЗНИЖЕННЯ ПОЧТОВОЇ ОПЛАТИ ВІД ГАЗЕТ.

ВАШИНГТОН, 21. грудня. — Американське Товариство Видавців Ґазет появилося перед сенатом і палатою послів з петицією обнижити почтові оплати від газет.

Депутація старалася доказати законодавцям, що піднесенне почтових оплат за пересилки другої кляси, якою висилається газети, мало такі наслідки, що приходи почтового уряду за пересилки другої кляси сильно обнижилися. Значиться, обниженне оплат другої кляси лежить в інтересі накладців газет і федерального уряду.

Почта втратила за послідний рік на пересилках другої кляси 7 мілїонів долярів.

НОВЕ СТАНОВИЩЕ ПРЕЗИДЕНТА В СПРАВІ БУДОВИ НОВИХ ВОЄННИХ КРУЖЛЯКІВ.

ВАШИНГТОН, 21. грудня. — Представники фльотного комітету палати послів мали розмову з президентом Кулиджом про будову нових кружляків для американської воєнної фльоти. Президент згодився з членами комітету, що конгрес повинен дати федеральному урядови уповажнення побудувати нові кружляки, а уряд мавби скористати зі сього аж тоді, коли покажеться потреба сього. Конгрес мавби дати урядови право побудувати навіть 25 нових воєнних кораблів.

СКАНДАЛ У БЕЙЗБОЛОВІМ ПРОМИСЛІ.

ШИКАГО, 21. грудня. — Бейзболовий комишенер Лендис назвав нині двох великих бейзболових грачів, а саме Ти Каба й Трис Спікера, як людий, які свого часу для особистої користи грали фалшиво. Оба сі грачі примушені були зрезиґнувати з гри сеї осени.

„ОФІЦІЯЛЬНИЙ" ПОЧАТОК ЗИМИ.

ВАШИНГТОН, 21. грудня. — На завтра припадає „урядовий" початок зими. Докладно зима починається о годині 9. минут 54 рано. Звичайно вважають, що зима все починається 21. грудня.

НЕ БУДУТЬ ПОМИЛУВАТИ НА СЬОГОРІЧНЕ РІЗДВО.

ВАШИНГТОН, 21. грудня. — З Білого Дому подають, що сього року президент не буде помилувати нікого з нагоди Христового Різдва, як се звичайно робили президенти попередних років.

Ходить тут відай о заходи, які ріжні політики робили о помилуванне бувшого губернатора Індіяни Мекгрея, що тепер відбуває довшу кару в вязниці в Атланті.

ЮНІЇ ПОЧИНАЮТЬ ОСТРУ ВІЙНУ ПРОТИ КОМУНІСТІВ.

НЮ ЙОРК, 21. грудня. — В Бетовен Гол відбулися нині великі збори представників робітничих юній в справі боротьби проти комуністів, які стараються вертіти зі середини в робітничих юніях.

Представники на сих зборах представляли собою коло 200,000 членів місцевих робітничих юній. Збори постановили видати до членів робітничих юній відозву про шкідливість комуністичної роботи, називаючи комуністів нутрішним ворогом робітництва.

Юнія робітників, вирабляючих жіночі торбочки, визначила на боротьбу проти комунизму в американських робітничих юніях суму 10,000 долярів.

Противники комуністичного вертіння в юніях мають незадовго відбути в Ню Йорку масову демонстрацію. В той день також відбудуться збори сих юній, які попирають боротьбу проти комуністичного вертіння зі середини.

ВСІХ ЖЕРТВ РІЧНОЇ КАТАСТРОФИ ЩЕ НЕ РОСПІЗНАНО.

НЮ ЙОРК, 21. грудня. — Досі роспізнано разом 25 осіб, які потонули на лодці, що перевозила громадку робітників через ріку Ґудсон. 17 других осіб ще не найдено. Федеральний уряд постановив розслідити причини затоплення лодки.

БЕТЛЕН ВИЙШОВ ЦІЛКОВИТИМ ПОБІДНИКОМ.

БУДАПЕШТ, 20. грудня. — Вибори до парляменту скінчилися великою правительственною побідою. Правительство Бетлена одержало 213 мандатів, а опозиція всего 32, які припадають на 6 опозиційних партій.

ШТРЕЗЕМАН ПЛЯНУЄ СТРІЧУ З МУССОЛІНІМ.

БЕРЛІН, 20. грудня. — Коло 27. грудня вибирається німецький міністер заграничних справ Штреземан в дорогу до Єгипту в ціли відпочинку. По дорозі хоче він вступити до Італії і стрінутися з Муссолінім. На разі сондують Німці ситуацію, чи така стріча буде мати які користи і чи вона вказана.

ЗАКІНЧЕННЄ КРАВЕЦЬКОГО СТРАЙКУ.

НЮ ЙОРК, 20. грудня. — Межинародна юнія жіночих кравців заключила нині угоду з фабрикантами жіночого одіння, на основі котрої фабриканти признали робітникам майже всі домагання. Сим самим страйк уважається вже за покінчений.

Побіду робітничої юнії приписують у цілости тим урядникам юнії, що пішли рішучим кроком проти комуністичних провідників місцевої юнії, які своєю страйковою політикою довели робітників юнії до терпінь шести-місячного страйку та невдачних договорів з фабрикантами.

ШЕСТЕРО ЗАСУДЖЕНО НА СМЕРТЬ.

ДЖОЛИЕТ, Ілиной, 21. грудня. — Стейтовий суд видав нині шість присудів смерти. Суджено шістьох вязників стейтової вязниці, які стараючи добитися з вязниці, вбили начальника тюрми Кліна. Кара смерти на всіх засуджених має бути виконана 11. лютого.

БУДЖЕТ КАНАДИ.

В перший день засідання парляменту предложено послам начерк буджету на рік, що кінчиться 31. березня 1927. Ціла сума, над якою посли мають голосувати, виносить 191,000,000 долярів. Се є точнісінько така сама сума, яка була в буджеті минувшого року. Як відомо, сей буджет не був ухвалений і правительство виплачувало свої рахунки на підставі варантів ґенерал-губернатора. В такий спосіб правительство зужило досі $79,758,000. Між грішми, ужитими в такий спосіб, є одна цікава сумка: На приняття румунської королевої Марії видано 1,232 доляри!

ДОБРИЙ УРОЖАЙ В АРҐЕНТИНІ.

Арґентинське міністерство рільництва оповістило, що урожай сеї зими в Арґентині є дуже добрий (в Арґентині збіжжа дозріває в зимі, а вліті там зимно). Є надія, що збір з піль винесе до 218,400,000 бушлів пшениці. Надвишку для експорту обчислюють на 4,000,000 тон.

ДРУГІ НАВАРИЛИ, А КОРОЛЕВИЧ ПОКУТУЄ.

Наслідникови британського престола, князеви Валії, приходиться тепер покутувати за те, що другі наварили. Завинив ніби і він сам трохи. Літа йшли, а він не женився, а тепер хоч парубком свій вік капарати. Не має з ким оженитися. Думали оженити його з якоюсь католицькою княжною, або бодай княжною з Балкану. Одначе недавне униважнення подружа князя Марльборо викликало в Англії таке обурення на Рим, що не може бути й мови про те, аби будучий король Великої Британії брав собі католичку за жінку, а недавна голрячкована подорож румунської королевої до Америки так понизила балканські королівські родини в очах Англійців, що вони і звідтам не хотілиб королевої мати. Прийдеться королевичеви шукати собі жінки таки між англійськими дівчатами.

ОСЬ ЧОМУ МАРІЯ ТАК СКОРО ВЕРНУЛАСЯ.

Поїздку румунської королевої Марії по Злучених Державах та Канаді пояснювано між иншим в той спосіб, що вона хотіла найти між американськими міліонерами жениха для своєї дочки Ілеани, або дівчину для свого сина Миколи. Її наглий поворот може тепер в якійсь мірі пояснити слідуюча вістка з Букарешту: Для королівни Ілеани найшовся жених в Европі. Має ним бути італійський наслідник престола Гумберт. Ілеані є тепер 17 літ. Гумберт має 22 роки.

МІСТО, ЩО ДІСТАЄ МУКУ ПОЧТОЮ.

У відлюдній частині стейту Юта є місточко Канаб. Місточко має великі клопоти з доставою муки, бо найблизша стація зелізниці є віддалена 100 миль. Недавно хтось обчислив, що пакункова почта може достарчити муку дешевше, ніж коли привозити її возами від стації. Місто рішило спроваджувати всі свої засоби муки почтою.

ПОГРОМ МОСКВОФІЛЬСТВА НА ЗЇЗДІ УНДО.

В днях 19. і 20. листопада с. р. відбувся у Львові зїзд Українського Національного Демократичного Обєднання, так званого УНДО. В зїзді взяло участь 180 делеґатів, що репрезентували головно колишню Галичину, крім того кількох волинських послів з сенатором Черкавським на чолі.

Вже на якийсь час перед зїздом була актуальна справа виступу опозиції, котра групується біля часопису „Рада". Справа ся найшла місце на зїзді при політичному рефераті, який виголосив голова УНДО, Дмитро Левицький. Предметом розходження в УНДО є справа відношення до Польщі з одної сторони, а до Радянської України з другої. На тому тлі УНДО складається аж з трох фракцій.

Перша — се група Вол. Бачинського, якої ідейним провідником є Василь Панейко, а котра стоїть на непримиримому становищі до Радянського Сходу, натомісць признає в імя реальної політики польську державність. На зїзді УНДО 1923 року ся група перевела т. зв. автономістичну резолюцію, спричиняючи тим розлам партії і повстання опозиційної групи.

Друга — се центральна течія під проводом Дмитра Левицького.

Третя течія — се група опозиції, що не признає польської державности, а стоїть на становищі Радянської України як суверенної держави.

В часі сьогорічного зїзду виступали всі три групи, та перевагу здобула група Дмитра Левицького, яка усунула з партійної програми принціпіяльні тези про відношення партії до Польщі і Радянської України і обернула зїзд у велику демонстрацію проти большевизму. На місце усуненої тези про відношення до Радянської України, в якій визнавано її як українську державу, зїзд ухвалив резолюцію, в якій УНДО орієнтується на „національні сили та назріваючі процеси за Збручем, що скорше чи пізнійше віддадуть на Україні суверенні права всьому українському народові".

Вибір нової управи УНДО також характеристичний. Не перейшов ні один член опозиції; поминемо навіть Костя Левицького, так що новий провід УНДО складається з самих неприхильних москвофільству елементів. Президентом далі вибраний Дмитро Левицький.

РУТЕНСЬКИЙ ПАТРІОТ.

Клич „Свій до свого"! розуміє всякий по свойому. Розуміє його інакше ніж усі люде директор станиславівського духовного семинара о. др. Бойчук. Реверенди для питомців дає шити польському кравцеви. Коли Українець-кравець упімнувся, щоби йому дали роботу, бо тепер набирає права горожанства клич „Свій до свого", о. Бойчук на це ласкаво відповів, що до Українців не мають довіря. Ось які люде стоять на чолі духовної семинарії...

ПОЛЬЩА ХОТІЛА ВИКЛИКАТИ КОМУНІСТИЧНИЙ ПЕРЕВОРОТ НА ЛИТВІ

РИҐА, 21. грудня. — Професор Вальдемарс, премієр і міністер заграничних справ в новім литовськім кабінеті заявив представникам чужосторонньої преси, що Польща пробувала організувати на Литві комуністичний переворот і викликувати анархію, щоби бути в спромозі прийти Литві з військовою допомогою і в той спосіб знищити литовську незалежність. Та Литва впала в сам час на слід цеї польської інтриґи.

Вальдемарс подав далі, що для Литви більш пожаданий союз з Росією чим з Польщею. Знова Росія і Польща ніколи не можуть стати приятелями, тому Литва змушена держатися осторонь Польщі вже тільки з того одного згляду. Литва не може ніколи зречися своїх претенсій до литовських земель, може це зробити хиба литовський зрадник. Литва не може навіть ввійти в політичний союз з балтійськими державами, бо вони склоняються до Варшави, всеж таки Литва може ввійти з ними в економічну унію.

МОСЛЕЙ ЗДОБУВ МАНДАТ ДО ПАРЛЯМЕНТУ.

ЛОНДОН, 21. грудня. — Освалд Мослей зістав вибраний послом до англійського парляменту як кандидат з рамени Партії Праці. За ним голосувало 16,077, консервативний кандидат одержав 9,495, а ліберальний 2,600 голосів.

Вибір цей зацікавив цілу Англію, бо робітничий кандидат Мослей є дуже богатою людиною. Перед своїми виборцями робітниками являвся він в прекраснім футрі і в цилиндрі і так говорив проти капіталізму і клясових привілеїв. Його жінка, дочка лорда Керзона, агітувала рівнож за своїм чоловіком. За Мослеєм агітував навіть Оливер Болдвин, син теперішного консервативного премієра Стенлея Болдвина, який вже від давна пристав до соціялістів. За консервативним кандидатом агітувала знова Мисс Бетті Болдвин, дочка премієра і сестра Оливера.

АВСТРІЙЦІ ПОСИЛАЮТЬ „МИКОЛАЯ" ЗИТІ.

ВІДЕНЬ, 21. грудня. — Австрійські монархісти не можуть забути давних добрих часів, які вони мали за часів габсбурґських монархів. Вони ще й тепер не тратять віри, що вони повернуть. Тому не забувають і на бувшу цісареву Зиту і її діти, що живуть в Еспанії. На сьогорічного Миколая вислали їй ріжних подарунків в пачці, яка важить 1600 фунтів. Всі значнійші монархісти, почавши від канцлера Зайпля, зложили свої подарунки, рівнож і всі важнійші торговельні віденські фірми.

ІТАЛІЯ ПІДНОСИТЬСЯ ЕКОНОМІЧНО.

РИМ, 21. грудня. — Економічний звіт за послідне півріче виказує, що Італія підноситься економічно щораз більше. Державний буджет виказує з кінцем листопада надвишку в квоті 120,000,000 лірів. Кромі цего держава видала більші суми на поправи зелізниць та зменшила циркуляцію паперових грошей, так, що властива надвишка виносить 432,000,000 лірів.

НОВИЙ СПОСІБ ІСПИТОВАННЯ ШОФЕРІВ.

ЛИПСЬК, Німеччина, 21. грудня. — Кождий, що хоче їхати автомобілем, буде мусів здати доволі строгий іспит. Комісія іспитова буде тепер приглядатися не лишень тому, чи старающийся о дозвіл вміє їхати автомобілем, але рівнож і тому, чи вміє він собі порадити в біді, коли треба в одній хвилі вминати нещасливий випадок.

Ту нову методу іспитів заведено німецке автомобілеве товариство на спілку з липським універзитетом.

Шофер сидить на спеціяльнім автомобілю, а перед ним на сцені виставляють рухомий образ, який уявляє собою всі ті перешкоди, які повинен вміти добрий шофер вминути. Так як ті перешкоди насуваються, має шофер відповідно до ситуації кермувати автомобілем, а відповідно наладжений апарат маркує кождий рух шофера. Всі його помилки видно як на долони.

НЕВДОВОЛЕННЄ ФАШИСТІВ З ПРИВОДУ КРИТИКИ ПАПИ.

РИМ, 21. грудня. — Серед фашистів панує велике незадоволення з приводу промови папи, в якій він піддав критиці фашистську форму держави, а разом з тим напятнував вибухи фашистів проти католиків. Преса подає, що ті вибухи були дуже рідкі та належать вже до минувшини. Муссоліні має відповідати папі.

СУДДІ МУСЯТЬ БУТИ ЗА ФАШИЗМОМ.

В Італії усунено сімнайцятьох суддів з апеляційного суду та касаційного трибуналу за те, що не співчували з фашизмом. Один з усунених суддів провадив слідство в 1924 році в справі пірвання і убиття соціялістичного посла Матеотті.

ХОЧЕ ВЛЕКШИТИ ДОЛЮ МІНІСТРІВ.

Ліберальний посол Джекобс з Мотреалу (Канада) хоче влекшити долю нововибраних міністрів. Він вніс в парляменті законопроект, щоби посли, котрі приймуть становища в кабінеті міністрів, не потребували ставати другий раз до вибору.

При всякій нагоді складаймо жертви на Сиротинець-Захист Українського Народного Союза.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загряницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПАСЕЙСЬКИЙ СТРАЙК ЗБЛИЖАЄТЬСЯ ДО КІНЦЯ

На початку минувшого тижня прийшла вістка з Пасейку, Ню Джерзі, про полагодженнє страйкової суперечки межи робітниками а зарядом ткальняного підприємства Ботені Милз. Майже рівночасно полагодила з робітниками фабрика Гарфілд Вустид Милз. При кінці тижня заключено угоду межи робітниками а Данді Текстил Ко. Ще на „день розоруження" заключено угоду з Пасейк Вустид Спининг Ко.

В сей спосіб уже чотири підприємства зробили згоду зі страйкуючими робітниками. Постанови сих угод подібні до себе. Робітники не осягнули всього того, чого вони добивалися. Спеціяльно юнія не добилася так званої „замкненої шапи", себто признання права до праці в фабриках лишень юнійним робітникам. Спірні питання мають бути віддані до арбітрації. О стільки згода се побіда властителів фабрик.

З другої сторони, однак, в умовах признається робітникам фабрик право до організації в робітничі юнії та право юнії говорити з фабрикантами про умови праці в фабриках. Є се якраз те право, за яке передовсім робітники вийшли на боротьбу. І є се право, проти якого фабриканти найбільше повставали, якому вони найбільше противилися, проти якого вони не стидалися вживати огидних поліційних репресій, жорстоких переслідувань, мерзенних лайок, закидів і підшептів. Власне боротьба за право „колективного" (громадного, збірного) найму доводила фабрикантів до такої пасії, що вони вживали проти робітників закиду, що вони ведені большевиками.

Признаючи тепер робітникам право до збірного найму через робітничу юнію, фабриканти признали головну точку спору. Признаючи право до організації робітникам, фабриканти признали публично, що їх арґументи проти страйкарів, що мовляв вину за страйк поносить комунізм, се звичайний собі тактичний обман американської публики.

Добилися сеї значної побіди робітники лишень завдяки своєму незломному завзяттю, великій видержливости та цілкости організації, з якою вони через 10 довгих місяців боролися проти злученої сили фабрикантів, поліційних урядів, та байдужности громадянства. Сей самий дух панує серед робітників далі. Він певно не зломиться, поки право до організації не признасть робітникам кожда ткальняна фабрика в сій околиці. Зюнізованнє ткальняного промислу в околиці Пасейку буде певно зачислене в великі добутки зорганізованого робітництва Америки.

Корчинський Іван.

ВРАЖІННЯ З РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ

(Продовження)

Трамвайні кондуктори й кондукторки говорять здебільшого по російськи. Написи на трамваях старі, переважно російські. Тільки на не многих українські. Всюди повно комуністичних кличів. Перед двірцем багато ізвощиків — одноконок. Деякі з них мають гарні коні „рисаки". Авт тут дуже мало. Між двірцем і Подолом курсує кілька дуже гарних, нових омнибусів, які недавно спроваджено з Німеччини. Іду в місто. Скрізь повно пороху. Менші вулички „від віків" незамітані. Хідники понищені. Декуди їх вже відновлюють. Маса ще невідбудованих домів, знищених головно Поляками у знаному поході на Київ. Відчувається сильний брак мешкань. За „відступне" солоно муситься платити. Усі більші доми перейшли на власність держави. Завідують ними „комунотдели", які побирають від льокаторів чинші, а рівночасно мають перепроваджувати направу й відновлювання цих домів. Та мені лучилося мешкати в одному мешканні, через суфітку якого від двох літ протікає дощ. А „Комунотдели" собі з цього нічого не роблять. Кожний дім має свого сторожа, який краще стоїть, чим який небудь менший урядник, (головно учитель). Такий сторож має платні 40—60 карбованців в місяць, а крім цього — хату й світло.

В Київі приватніх склепів дуже мало. Всі инші або державні або кооперативні (теж піддержавні). На приватних вивіски російські, на всіх инших українські. На державних установах теж. Відчувається великий брак доброї мануфактури. Якщо в якому небудь склепі появиться щось доброго, під склепом цілі рядки покупців. В короткому часі розкуповують все. Зауважується тут багато пяниць, хоч алькоголь продавати тут строго заборонено. На хіднику найкращих вулиць лежить пяний, а прохожі мусять його обходити. На кожному кроці жебрак, що так й не дасть спокійно пройти вулицею. По вулицях цілком спокійно гуляють юрби хлопців безпритульних. Вони масово облягають харчівні. Я бачив такий образок. Якийсь гість заїдає смачно (хоч і не смачний!) обід. Йому забракло хліба до зупи. Відходить, щоби купити. В ту мить влітає „безпритульник", хватає руками з тарілки харч і вибігає з харчівні. Прожиток теж не легкий. Щоби скупо прожити місяць (без хати!) треба до 40 карбованців. Обід у держ. столовій коштує 45 коп. Обіди варені часто нечисто й зле. Тарілок за кождим гостем не миють. Обслуга дуже нечемна. За всім треба стояти в рядку. Навіть за хлібом. На обідній квиток треба ждати в рядку майже годину. На вулицях переважає українська мова. Але багато говорить ще по російськи. Урядування в держ. установах відбувається по українськи, але лише... на письмі! „Устно" здебільшого урядують по російськи, бо на вищих становищах засіли Жиди, які крайно ворожо ставляться до „українізації". По урядах заведено т. зв. режим ощадности. Урядовців редукують, ограничується дійсно о мінімума.

В Київі страшенне безробіття. Самих зареєстрованих безробітних начислюється аж 36, 000; а скільки не зареєстрованих? За роботу тут дуже тяжко. Хто не має впливу серед партійців, роботи тут не дістане. В місті скрізь державні доми гри (рулетки). Тут робітництво програє найбільше гроша. В той спосіб держава стягає собі з робітників податок. На тому полі можна тут побачити „специяльні" сцени між жінками, мужами, що діставши платню, програє її в рулетці, а домів вертає з порожньою кишенею. Взагалі кваліфіковане робітництво має тут найбільше гроша. Платні тут менше більше такі: кваліфікований робітник денно до 3 карб., некваліф. до 2-ох карб.; нищі урядники в місяць до 60 карб., середні до 100, а є такі (висші) що дістають й 300, 400 карб. (200 д.). Такі високі платні дістають директорі союзних кооперативів, міністеріяльні урядники (вищі), а народні учителі: 30—40 карб. в місяць. Високі платні дістають тут робітники „металісти" (специялісти!) — 200—300 карб. (150 дол.) в місяць. Оця верства робітництва найкраще тут ситуована (на всій території Рад. Союзу). Металісти це головна підпора рад. влади; ними підганяє рад. влада всіх инших робітників. Металістам поводиться дуже добре і тому на своїх мітінгах ухвалюють все, чого лише собі бажає рад. влада. Пізніше такі ухвали обовязують все робітництто. Такі ухвали нібито всього робітництва (часто густо) має рад. влада все на експорт. Що до платень, то партійців (цебто членів Компартії) обовязує инший закон. Партієць хочби він і дуже високе становище займав, не може побирати місячної платні більше, чим 220 карбованців. За це партійці дістають крім місячної платні ще ріжного рода додатки так, що враз з додатками все чи не більше виносе, як платня звичайного непартійного урядника. При тім треба знати, що дістатися в дійсні члени компартії дуже тяжко. Комуністи кому небудь не дають віри, а за цього, що хоче вступити в члени компартії, мусять ручити визначніші члени управи партії. Всі члени компартії мусять крім цього здавати ще ріжного рода іспити і мають дуже багато праці. Дармувати в партії їм не дадуть.

(Далі буде).

ГРУДЕНЬ МІСЯЦЬ „ПРОСВІТИ"

ПАМЯТАЙМО, ЩО В МІСЯЦІ ГРУДНІ ПРИПАДАЮТЬ УРОДИНИ НАЙСТАРШОГО УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА" У ЛЬВОВІ.

В ТІМ МІСЯЦЮ ВІДНОВЛЯЄМО ВКЛАДКИ, ЯКІ ВИНОСЯТЬ $2, А ЗА ЯКІ ОДЕРЖУЄМО КАЛЕНДАР І КНИЖКИ „ПРОСВІТИ" І СКЛАДАЄМО ОСІБНИЙ ДАР НА ПОТРЕБУ ПОШИРЕННЯ ПРОСВІТИ МІЖ НАШИМ НАРОДОМ.

ВКЛАДКИ І ЖЕРТВИ НАЛЕЖИТЬ СЛАТИ НА СЛІДУЮЧУ АДРЕСУ:

OBYEDNANYE
P. O. BOX 411, PHILADELPHIA, PA.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРОЄКТИ НА ЦЕРКОВНИЙ КОНГРЕС.

Піддаю під розвагу слідуючі проєкти:

1) Жадаємо від Апостольської Столиці негайного відкликання до краю епископа Константина Богачевського, який доводить українську-католицьку церкву в Америці до цілковитого упадку. За два роки від його приходу відпало або розкололося вісімнайцять церков, а около 20.000 душ перейшло на иншу віру.

До цього допровадив епископ К. Богачевський своєю політикою і своїми виступами проти нашого старинного обряду, проти нашої національної інституції „Обєднання", проти вшанування памяти Івана Франка і своїм одобреннєм хаотичної ідеольоґії Назарука, якого примістив в редакції „Америки". Українські католики бачать ясно, що нема вже ніякого способу до співпраці з владикою і бояться, що коли він остане, українська-католицька церква в Америці перестане істнувати.

2) Як американські горожани, які самі удержуємо наші церкви, священство і епископа, ми жадаємо, щоби кандидати на владичний престіл були апробовані через наше священство укупі із мірянами нашої еміґрації. Ми ніяк не погодимося на це, щоби чужа і ворожа Ураїнцям польська держава мала інґеренцію і апробувала для нас епископів. Ми дамо удержанне і признаємо церковний авторітет тільки тому епископови, який вийде із кандидатів, вибраних і представлених Римови нашою еміґрацією.

3) Ми просимо, щоби до того часу, заки Апостольська Столиця затвердить одного з кандидатів на нашого епископа або ґенерального вікарія, щоби галицькі Українці були злучені в одну епархію з своїми братами з Закарпаття.

4) Ми ухвалюємо, щоби ніяка парохія не платила епископови К. Богачевському ані катедратика ані ніяких других данин, а щоби ті гроші, які досі складалися на його руки, щоби складати до центрального церковного скарбу, на те, щоби мати фонди для виборення нашій церкві належних їй прав і привилеїв від Риму.

5) Для переведення наведених плянів, конгрес вибере стале законне тіло під іменем „Центральний Комітет для справ українсько-католицької церкви в Злучених Державах", який буде складатися із предсідника, його заступника, писарів фінансового і рекордового, скарбника і чотирох радників. Крім того конгрес вибере трох членів для контролі. Цей комітет вибере відповідний чартер на цілу територію Злучених Держав.

6) Поки справа не полагодиться після ухвал конґресу, конгрес звертається до всіх українсько-католицьких громад, щоби вважали всі розпорядки, видані накиненим нам епископом, за не істнуючі та заповідають йому право бути тростісом або власником церкви.

7) Українсько-католицькі громади зобовязуються удержувати тільки тих священиків, які у теперішній боротьбі за наш обряд, за права і привилеї нашої церкви і за наші права, як горожан і ктиторів та патронів церкви, стануть виразно із прінціпіяльними змаганнями нашої еміґрації. Для того кожда парохія буде іґнорувати цілковито усі грамоти з підписом накиненого епископа і не буде брати під розвагу ніяких суспенз і канонічних кар, якими він буде старатися стероризувати священиків. Ми будемо вважати усі суспензи, цензури і майбутні інтердикти за неістнуючі, а то з того згляду, що ми не признаємо накиненого епископа своїм правним владикою.

8) Тому, що між нашими делеґатами є чимало членів „Провидіння" і тому, що тота орґанізація носить назву „українсько - католицька", ми звертаємося до всіх членів „Провидіння", щоби негайно скликали конвенцію „Провидіння" і положили кінець такій господарці, завдяки якій допущено на редактора Назарука, який через свої хаотичні статті вносить замішанне поміж еміґрацію, а руїну для самого „Провидіння". Його антинаціональна політика є брудною водою на ляцький млин, а його безчещенне наших найславнійших мужів і демократичного світогляду є прямо визовом проти нас, як американських горожан і свідомих людий. Великопанські, февдальні і автократичні ідеї, якими він старається заімпонувати читачам „Америки", з його погордою до простого робучого люду, в тімсамім часі, коли він їсть хліб тогож зненавидженого ним чорнороба, роблять його становиско, як редактора органу „Провидіння", прямим скандалом і очевидним насміхом із членів „Провидіння", яких величезну більшість становлять якраз ті ним висміяні і збещещені робітники.

Филемон Кулька.

ПУБЛИЧНИЙ ЗАПИТ.

Вичитавши в „Свободі" гарні уваги нашого шикаґовського Батька, Вп. д-ра В. Сіменовича, дозволю собі як шикаґовський громадянин в імени своїм і многих других громадян, особливо членів У. Н. Союза, поставити до д-ра В. Сіменовича такий запит: Всі ми високо цінимо заслуги Вп. д-ра Володимира Сіменовича, який був рівнож і одним із тих піонірів, які основували У. Н. Союз.

І якраз тому, що ми цінимо особу д-ра Сіменовича, змушені ми поставити до нього запит. Бо саме послідне число „Січи" дає нам притоку до цего. В тім числі обкидано вуличною, каригідною лайкою многих наших громадян і урядників У. Н. Союза, а рівнож і орґан „Свободу", до котрої д-р Сіменович дописує. По тій причині шикаґовські громадяне хотіли би знати, чи др. В. Сіменович є надалі шефом редакційного комітету часописи „Січи" в Шикаґо, бо на весні появилася була в „Січи" оповістка, що д-р В. Сіменович є шефом ред. комітету „Січи".

Шикаґовські громадяне знають д-ра В. Сіменовича і тому сумніваються, щоби Він міг йти тими дорогами, якими йде теперішна „Січ". Їх очі звернені тепер на Него як на свого Батька, який готов взяти в свої руки керму громадянського життя в Шикаґо і вивести нашу громаду на ясний шлях спільної праці в користь всього українського народа.

Стефан Мусійчук.

НЕ ЗАВОДІМ РЕЛІҐІЙНОЇ НЕТЕРПИМОСТИ.

(Голос із Ню Йорку).

Польська політика епископа Богачевського, з одного боку, а московська політика епископів російської православної церкви, з другого боку, довели до того, що частина місцевих свідомих Українців зорганізувалися в осібну українську православну церкву. Звичайно, старі церкви не злюбили нової. На неї посипалися напасти з обох боків.

Говорити про сі напасти не варта, бо де істнують ріжні релігійні організації, там і боротьба межи ними мусить бути. Кожна нова церковна організація мусить перейти через такі напади, серед котрих відпадуть від неї всякі, що попа-

ОЛЕКСІЙ К. ТОЛСТОЙ.

КНЯЗЬ СЕРЕБРЯНИЙ

(Повість з часів царя Івана Грізного).

(61)

(Докінчення).

Кольцо прочитав на лици Івана одну лиш охоту посміятися над його клопотом. Приміняючись до того розположення, він понурив голову і погладив волосе, здержуючи на злобних устах своїх ледви замітну усмішку.

— Ріжно бувало, великий государю! — промовив він півголосом: — виновні перед твоєю милостію!

— Гаразд! — сказав Іван, — ви з Єрмаком свої вини загладили, а все минуле тепер позабулось; а як би ти передше попався був в мої руки, ну, то не гнівайся!...

Кольцо не відповідав нічого, але подумав про себе: „тому-то я тогди не пійшов до тебе здаватися на ласку, великий государю!"

— Проте отже— мовив дальше цар, — оставайся тут: — а коли прийде час Болховському збиратися в дорогу, то повернеш враз з ним в Югорську землю... Правда, я було і забув, що Болховський свій рід від Рюрика виводить. Так щоби не показалось йому обидним бути під рукою козацького атамана, настановляю зараз нині Єрмака князем Сибірським! Щекалов, — сказав він стоячому обдаль думному дякови, — виготов для Єрмака „милостиву" грамоту, щоб воєводствувати йому над всею землею Сибірською, а Маметукула щоб під кріпкою сторожею до Москви прислав. Але! але! напиши також і грамоту Строгоновим, що се ось я дарую їм за добру службу і вірність: Семенови — Велику і Малу Сіль на Волзі, а Микиті і Максимови — вольну торговлю во всіх тамошних городах і місточках без оплати податей.

Строгонови низько поклонились.

— Хто з вас, — запитав відтак Іван, — виличив Бориса в тую пору, як я його жезлом покалічив?

— Се був мій старший брат Григорій Аникин, — відповів Семен Строгонов. Він волею Божою торік помер!

— Не Аникин, а Аникевич, — сказав цар з наголосом на послідній складі: — я тогді ще приказав йому бути висшим від гостя і називатись повним іменем. І вам всім приказую писатися з „вичем" і зватися не гостями, а іменитими людьми!

Цар занявся розсмотрюванням мягких кожухів і других дарів, присланих Єрмаком, і відпустив Івана Кольца, сказавши йому ще кілька ласкавих насмішок.

За ним розійшовся і цілий збір.

Того-ж самого дня Кольцо, разом з Строгоновими, обідав у Бориса Федоровича за многолюдним столом.

Після звичайного випорожнення чарок за здоровле царя, царевича, всего царського дому і високо-преосвященного митрополита, Годунов підняв золоту чару, прозвану „братина" і предложив здоровле Єрмака Тимофієвича і всіх його добрих товаришів.

Відтак попросив Годунов атамана разказати денещо про свої походи в Сибірі і Кольцо, замовчуючи про себе, став розказувати з одушевленнем про незвичайну силу і хоробрість Єрмака, про його строгу справедливість і про християнську доброту, з якою він усе обходився з побідженими.

— Отсею-то добротою, — закінчив Кольцо, — Єрмак Тимофієвич побідив ще більше, ніж своєю шаблею. Який остров, чи там город їх, бувало, ні завоюємо, він зараз всіх задобрить та ще і обдарить. А коли ми взяли Маметкула, так він вже і не знав, які почести йому робити; з своїх плечей шубу зняв і надяг її на царевича. І розбіглась про Єрмака слава по краю, що під його руку здаватись не важко; і много ріжних князьків прийшли самі до него і „ясак" принесли. Весело нам було житте в Сибірі, — говорив далі атаман: одного тільки жалував я: що не було з нами князя Микити Серебряного; і йому-б се було до серця припало, і нам разом булоб відраднійше. Ти, Борисе Федоровичу, здається, був в приязни з ним. Позволь же тепер на його память випити!

— Царство йому небесне! — сказав зітхаючи Годунов, которому нічого не стояло висказати прихильність до чоловіка, так високо почитаного його гостем: — царство йому небесне! — повторив він, наливаючи чарку: — часто я про него споминаю!

— Вічна йому память! — сказав Кольцо і випорожнивши свій кубок, він опустив голову і задумався...

Минуло більше як три століття від описаних подій і мало осталось в Росії споминів про ті часи. Ходять ще вправді в народі розкази про славу, роскіш і жорстокість грозного царя, співаються ще пісні про осудженне на смерть царевича, про напад Татар на Москву і про завоюванне Сибірі Єрмаком Тимофієвичем, але тих споминів в цілости не богато і історично вони не конче вірні.

Вірнійше нагадують на ті часи деякі будинки заховані до сегодня в Москві і — цілий устрій державний Росії, змягчений вправді поступом часу, але що до духа свого зовсім незміненний.

Але дасть Бог, ачей згладяться з часом і ті послідні сліди того страшного часу, вплив которого немовби родова хороба довго переходить від покоління до покоління! І грізна та страшна тінь царя Івана Грозного заслуже почасти на опрощенне, бо не він сам один носить відвічальність за свое царюванне; не він сам один завинив свою самоволю і муки і казні і заушництво, увийшовші в порядок і звичай. Сі обидні явища були підготовлені попередженими часами, і земля упавша так низько, що могла смотріти на них без обрушення, сама сотворила і викінчила Івана, подібно тому, як невільничі Римляне з часів упадку сотворяли Тиверіїв, Неронів і Калигул.

Люде подібні Василеви Блаженному, князеви Репнину, Морозову або Серебряному, являлись не рідко як світлі зірки на безвідраднім небі російської історії, але було їх за мало, щоб змогли прогнати тьму, бо світили самотно і не були піддержувані через суспільність. Тим більша честь і слава їм! Мимо загального упадку устояли вони в добрі, а нелегко то не упасти в такий час, коли всі поняття вивертаються, коли низкість називаєся чеснотою, зрада входить в закон а сама честь і людське достоїнство уважаються виступним нарушенням повинности! Мир вашим кісточкам, люде чесні! Платячи дань віку, ви виділи в Івані Грізнім обяв Божого гніву і зносили його терпеливо; але ви йшли простою дорогою, не боячися ні опали, ні смерти і житте ваше не проминуло даром, бо нічо на світі не пропадає, і кожде діло і кожде слово і кожда гадка виростає, як дерево; і неодно добре і зле, що немов загадочне явище, стрічаєть ся в російськім житті, таїть свої коріння в глубоких і темних нідрах минувшини.

Конець.

ли туди через якусь похибку, які не схочуть постояти за організацію, як за неї прийдеться дещо потерпіти.

Та все я таки хочу сказати дещо про ту боротьбу, бо на мою думку вона переходить навіть звичайні межі релігійної боротьби. Щоби читачі моїх слів могли як слід мене зрозуміти, то я покажу їм на другі народи. Бо й в других народів є ріжні церкви, і є боротьба межи тими церквами. Але подивіться на сі народи в великі національні хвилі або обходи, коли їм приходиться святкувати память свого національного відродження, свято відбудови держави, свято національного повстання, або щось подібного, а побачите, що при кождім такім святі виступають вірні і священики всіх ворожих собі церков. Священики в той день говорять не про те, що їх ріжнить від других церков, але про те, що їх обєднує з другими церквами під національним зглядом.

В день американської свободи, приміром, всі провідники всіх церков, християнських і нехристіянських, не говорять проти других церков, але про національне свято та про те, чим для нього його церква заслужилася. Я навмисно згадую день независимости, бо на українськім святі независимости в Ню Йорку представники української католицької церкви заховувалися зовсім інакше. При Листопадове Свято в сій місцевости була довга допись, але не було в ній сказано, що українські товариства, уставлені в ряди на семій вулиці, мусіли ждати півтора години, бо власне в той час о. Павляк уважав за відповідне росповідати вірним не про українську державність, але про те, що ніяка віра не доведе Українців до спасення, лишень римо-католицька. Я певний, що його проповідь зробила більшу прислугу православній церкві, як католицькій, але тут ходить о те, що такою проповідю в таке свято він завів серед української громади напруження й подражнення. Такого не зробиви американський священик ані проповідник в подібній церкві.

Подібне сталося на вулиці. Уряджуючі свято умовилися, коли мають скінчитися богослуження в українських церквах. Коли з української православної церкви прийшли вірні походом на сему вулицю, щоби відти почати спільний похід, тут їх спинив капітан поліції та не хотів пустити їх стати до походу. Один з католицького комітету мав сказати капітанови, що се „диферент пипл" та „бед мен". Капітан навіть грозив клобом командантові Чорноморської Січи, коли сей противився сій забороні стати в похід. Доперва по довгій сварці з капітаном та святочним комітетом, могла Січ і громадяни з української православної церкви станути в похід.

Кому потрібний був сором перед чужими, перед американською поліцією, я не знаю. Якої думки були сі Американці, коли побачили нарід, який признае за членів свого народа лишень людий зі своєї церкви, а людий з другої церкви за ворогів свого народа? Чи можемо ми здобути поважанне для свого народа; коли понисуємося перед чужинцями з такою низькою релігійною нетерпимостію?

Ще кілька фактів. В Ню Йорку є шкільна організація, яка заряджує діточими школами. До шкіл ходять діти Українців ріжних церков. Щоби до неї піти, треба бути Українцем. Хоча й священики учать там релігії, та школи зорганізовані независимо від церкви католицької й від церкви православної. Громадяни, які посилають свої діти до тих шкіл, мають відай право сподіватися, що церкви будуть попирати сі школи. Замісць сього, в неділю, дня 12. грудня, в католицькій церкві о. Павляк виступив проти української школи, бо в ній є один учитель придніпрянський, православний Українець. Чого може навчити ваших дітий такий учитель? — говорив о. Павляк з проповідальниці. І він не оголосив навіть свята Николая, улаштованого школою для дітий в Народнім Домі.

Наконець ще один факт. Коли українська католицька громада наймала недавно малювати церкву, то контракторови не дозволено, щоби в церкві малював один Українець з Великої України, свідомий націоналіст, тому лишень, що він православний. На його місце прийшлося наняти зовсім чужого чоловіка, бо зовсім чужинець, Італіянець, Жид, Циган, все одно, кращий нашим домашним Єзуїтам, як Українець, який не належить до Риму.

Чи так воно має бути? Чи маємо ми дозволяти загорільцям посувати свою релігійну ненависть до людий других вір так далеко, щоби аж розбивати наш народ на ворожі собі табори? На чие обро вийде того рода завзята агітація? Чи вийде на користь України, коли Українець-католик буде бачити смертельного ворога в Українці-православнім?

Чи не пораб нам сказати нашим загорільцям, що церкви можуть бути ріжні, але годі дозволити проповідникам церков розбивати наш нарід? Чи не треба нам виступати проти тих проповідників, які не бачуть иншого способу ширення своєї віри, як лишень ширенням гризні серед нас? Чи не треба нам виступати проти всякого проповідника й священика, який се робить, католик він чи православний?

П. Марухняк.

Ювилей Гаркавенка.

В неділю, 19. грудня, відбувся в просторій галі Менгетен Лайсіюм при 66 Іст 4 ст. в Ню Йорку ювилей українського силача Александра Гаркавенка.

Саля була виповнена по береги публикою. Прибули Українці не тілько з Ню Йорку, Нюарку, Елизабет і других місцевостей. Були і чужинці.

Пятнайцятьлітний ювилей атлетично-спортової діяльности Гаркавенка відсвятковано в першу чергу гарним музикально-вокальним концертом, на якім виступили першоклясні артистичні сили.

Тенор гр. Володимир Светлов і сопран п. Марія Машир відспівали цілий ряд артистично виконаних пісень. п. Машир співала українські народні пісні, а п. Светлов кромі українських пісень відспівав декілька пісень на італійській мові.

І п. Светлов і п. Машир вже добре відомі українській публиці в Ню Йорку. А якою вони тішаться симпатією, видно найкраще по тім, що публика без впину домагалася все нових і нових додатків.

Артисти виступили в українських строях. Їх спів причинився дуже богато до артистичного боку концерту.

Кромі них виступив славний артист на гармонії Григорій Матусевич, який відограв українські і російські пісні, а рівнож і другі як справжний мистець. Те саме можна сказати і про скрипака проф. Валдомара Графмана.

Як бачимо з тої короткої згадки, ювилейний концерт був зааранжований менаджером Гаркавенка Джеком Пфеффером під артистичним оглядом знаменито. Розвеселював публику дуже добре сам менаджер, який заповідав програму.

В другій частині свята виступив сам д. Гаркавенко. Тут виказав він свою Самсонову біблійну силу. Хто з нас читав казки про велитнів і силачів, той доперва тепер йняв віри, що такі великани колись дійсно істнували. Бо побачив, як на голові Гаркавенка гнули десятки людей зелізну штабу, ось таку, які вживають до будови хмародерів, як на його грудях положили великанський камінь, який декілька людей ледви рушити могли з місця, а який товкли на грудях величезними молотами.

Аж ляк збирав на те все глядіти.

По тім показував Гаркавенко спосіб, якого він вживає, щоби виправляти мускули. Це була дуже цікава лекція, якій всі присутні приглядалися з великим зацікавленням. Гаркавенко показував ріжні вправи при помочи зелізного дручка, а разом з тим показував на тілі наглядно, які скріпляються мускули та зазначив, що кождий чоловік може втрое побільшити ту силу, яку має, колиб правильно вправляв.

Гаркавенко пояснив всі вправи в дуже цікавий спосіб дуже гарною і чистою українською мовою.

Публика зробила Гаркавенкови на при кінци сердечну овацію і пожелала йому в той спосіб дальших успіхів.

По концерті гурток наших громадян пішов з Гаркавенком на вечеру, щоби в той товариський спосіб закінчити його 15-літний ювилей.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

НОРТГЕМПТОН, ПА. Сестр. св. Ольги, від. 318, повідомляє всіх членів і членкиць, що річний мітінґ відбудеться в неділю, дня 26. грудня, о годині 2-ій пополудни. Проситься всіх членів і членкиць прибути на сей мітінґ, бо є важні справи і звіт урядників з цілого року та вибір урядників на 1927 рік. Неявившийся член буде караний після ухвали. — Теодора Демчук, пр.; Іван Брошак, секр.

МЕЙФІЛД, ПА. Бр. св. Василія, від. 185, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться 26. грудня, о годині 1-ій пополудни в парафіяльній гали. Обовязком кождого члена явитися. — Антін Процанін, предс.; Теодор Олейко, кас.; Павло Швед, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Зап. Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, як місцевих так і позамісцевих, що місячний мітінґ відбудеться о год. 1-ій сполудня, в суботу, 25. грудня, в гали церковній, 645 Розевелт Еве. Кождий член обовязаний явитись на сей мітінґ і вирівнати свою залеглість. Будеся роздавати календарі, за котрі кождий член має заплатити по 30 ц. Члени, неявившися на мітінґу, будуть карані після ухвали, а члени, котрі не вирівнають своїх залеглостий, будуть суспендовані. — М. Скочипець, предс.; Гр. Машлюх, кас.; І. Маркович, секр.

ПЛЕЙНС, ПА. Бр. св. Андрія, від. 48, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 26. грудня на гали у Михайла Нагребецького, 84 Норт Рівер Стр. Всі члени мають явитися і вирівнати свої довги, як до Братства так і на Сиротинець. Неявившийся член на сей мітінґ буде караний після ухвали $1.00, а урядник $2.00. — Йосиф Мицьо, рек. секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Отсим повідомляється членів Бр. св. Василія, від. 339, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, дня 26. грудня, о 2-ій годині пополудни, 3322 N. Lawrence St. Присутність кождого члена конечна, по на сім мітінґу буде річне справозданне і вибір урядників на 1927 рік. Неприсутний член на сім мітінґу заплатить 1 дол. кари, а урядник 2 дол. — І. Сорока, предс.; І. Шекмар, кас.; А. Будай, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 162, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться дня 26. грудня, в гали церковній, о 1-ій годині пополудни. Проситься всіх прийти на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. — В, Баран, предс.; М. Гнатів, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в суботу, дня 26-го грудня, о годині 5-ій пополудни, в Народнім Домі, 72 Моріс Стр. Обовязком кождого члена є прибути на означений ачс, бо є дуже важні справи до полагодження від гол. уряду У. Н. Союза, як також нашого товариства. Кождий член отримає календар від У. Н. Союза на 1927 рік. — Антін Онисик, секр.

В. Кедровський.

ПОЕМА ІВАНА ФРАНКА „МОЙСЕЙ"

(4)

Тож тим меньше мав сили духа кожен пророк, як смертний чоловік. І тому ці прояви ніби то відчаю в души Івана Франка цілком зрозумілі, тим більше, що в душу його запали сумніви, що:

„Може я тому винен?
Може я заповіти Твої
Не справляв, як повинен?" —

питається Бога поет.

Але поет знає, що талан його, то дар Божий, та що його він не сміє заривати в землю. Він знає великанську силу того талану, але в розпуці, що вже тратить останні сили й далі не зможе нести своїм людям волю Божу, молить:

„О, Єгово, я слізно моливсь:
Я слабий, я немова!
Кому иншому дай сей страшний
Маєстат свого слова!"

І звертаючись в такі часи до свого сумління, поринаючи в глибину самого себе, доходячи глибиною внутрішнього свого почуття, своїм духом ніби до розмов з самим Богом, як Мойсей на горі Синайській, Іван Франко знову вертається до свого народу і як заповіт духа приносить йому клич до боротьби, до дальшого походу в землю обітовану.

Не лякають його демонські голоси, що віщують страшні нещастя для його народу на сьому шляху в землю обіцяну. Тим не залякаєш того борця, що бачить:

„Онде мати голодна їсть
Тіло свойого плоду!
Онде тисячі мруть на хрестах —
Цвіт твойого народу".

Не боїться цього Іван Франко, а кличе далі свій нарід до бортьби, до визволення з пут неволі, бо голос його духа, голос Божий говорить йому:

„Хто вас хлібом накормить, той враз
З хлібом піде до гною;
Та хто духа накормить у вас,
Той зіллється зо мною".

Отим кормильцем духа українського народнього й був все своє життя Іван Франко, чому й наложив на нас „печать того духа" таку міцну, таку глибоку, що український народ з печаттю тою піде на довгу мандрівку віків. Воля духа:

„Ось де ваш обітований край,
Безграничний, блестячий,
І до нього ти людям моїм
Був проводир незрячий".

Цілком слушно так оцінює великий поет, учений і громадянин Іван Франко свою працю для українського народа. Він правдиво предбачав, що український нарід увійде в землю обітовану шляхом духового свого розвитку.

Саме такий шлях тепер наш нарід проходить. Важкий кривавий той шлях, але з пожежі боротьби витворюється новий дух українського народа; виковується воля до боротьби і вмірає „облудлива покірність", а натомісць уже пробудився новий дух до життя, що „огнем живущим буха".

Одним з найбільших українських каменярів який змурував підвалини для такого нового духа українського народу, був ґеніяльний його син — Іван Франко. Він своєю невсипущою працею та огненим словом переміг того темного духа української землі, що здавалося вже на завше оповив її.

Коли прокинеться народ до нового життя, то:

Що ще вчора байдужне було,
Нині любе й шановне;
Що ще вчора топтав, оплював,
Нині святости повне.

„Ніч уже проминула в тривозі" й всі звернуться знову до свого пророка, всі потребуватимуть вожда, який вівби їх далі. Відчуватимуть всі „жах смерти холодний", почують, що:

...щезло те, без чого
Жить ніхто з них не годний.

Відчують, що щезли провідники, забутою стала національна ідея, що живить нації й веде їх до кращої будучини, що то було:

Те незриме, несхопне, що все
Поміж ними горіло,
Що давало їм змисл життевий,
Просвітляло і гріло.

Але коли народом опановує роспука і жах стане панувать, то буде:

Чути тупіт. Чи вихор в степу?
Чи збуваєсь пророцтво?
Се Єгошуа, князь конюхів,
І за ним парубоцтво.

Народиться новий вожд і з ним піде молоде покоління до нової боротьби, до нового життя і буде так, що вони:

Гонять стада, кудись то спішать...

Рухаються і йдуть вони вперед, бо:

Всіх їх гонить безіменний страх

перед національною і просто фізичною загибілю, а веде їх:

Невідомий перст божий
Голод духа і жах самоти
І безодні старої..,

Іван Франко пророкує цим українському народові, що колись „голод його духа" досягне такої межі, що порве його до бою за нове життя, за те, аби увійти нарешті в землю обітовану, переступивши останню межу. Значить, коли він духово буде стояти вже на межі повного свого визволення і відродження, тоді знайдеться молодий, повний сили і запалу народний вожд, який переведе свій нарід через останню межу його визволення.

Як передумову успіху такого вожда Іван Франко ставить повне духовне відродження народа й приготовання відкликнутися на заклик того вожда та одностайно стати до остаточної боротьби. Для такого приготовання українського народа Іван Франко присвятив все своє життя і віддав його свойому народові, умерши тоді, як наш нарід уже наблизився до межі обітованої землі. Тим він був Мойсеєм українського народа, що вів його так довго по шляху з темряви й пустині.

В свойому пророчому натхненню поет вірить й предбачає, що вже недалекий той час, коли появиться серед його народу національний вожд, який поведе нарід до останнього й рішучого бою. І вожд той буде такий же сильний духом, як біблійний Єгошуа, що мав силу навіть спинити сонце в уяві своїх вояків, аби дати докінчити їм побідний бій.

Поклик того молодого вожда та порив всього народа до остаточної боротьби Іван Франко представляє так:

А Єгошуа зично кричить:
„До походу! До зброї!"

І зірвався той крик, мов орел,
Над німою юрбою,
Покотився луною до гір:
„До бою! До бою!"

Такий цей поклик буде могутній, так захоплюючий, що після першого „остовпіння тупого"

І не знатиме жаден, що вмить
Приступило до нього.

Пророкував Іван Франко й свому народові такий захоплюючий мент в початках воскресення його до нової боротьби. Тоді не тільки послухає нарід голосу свого вожда, але й сам, повторивши його, поринеться до бою:

Ще момент — і Єгошуи крик
Горл сто тисяч повторить;
Із номадів лінивих ся мить
Люд героїв сотворить.

Український нарід вже переживав часи пориву. Поривався до бою,створив героїв. Але того було ще замало, аби ми увійшли в землю обітовану. Не ввесь народ тоді зірвався до боротьби. Наш нарід тепер лише вирушив в похід, аби пройти останній, може найтяжчий шлях свого визволення, щоби вже на межі нашої свобідної землі зявився наш Єгошуа та пірвав його до останньої боротьби, що приведе його до перемоги.

Український нарід мусить бути приготований до того моменту духово, але коли той мент наступить, годі сказати.

Поет пророкує, і пророцтво його непомильне й святе, що прийде нарешті час, коли наш нарід одностайно, з святим запалом пірветься до бою, та піде до перемоги.

Тоді:

Авірона камінням побють,
А Датана повісять.

—o—

Нині, в десятиріччя смерти українського ґенія-пророка, українського Мойсея — Івана Франка, увесь український нарід схиляє свої голови на знак глибокого суму по страті свого пророка. Блукаючи нині в темряві, в страшному горю й нужді, ми покутуємо свої гріхи за те, що не раз побивали своїх пророків камінням, або проходили повз них тупими, бездушними, не зігрівши своїх душ огнем їх запалу та любови до свого народу й до свого краю. Слово Івана Франка освідомляє нас і гуртує в одну щораз ціннійшу громаду, яка духово підготовляється до нового й останнього бою за свободу рідної землі.

(Докінчення).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА за місяць листопад 1926 року.

ВІДДІЛ 132.

Тов. Запорожська Січ в Мікіспорт, Па.

Жертва з каси відділу ... $25.00
Жертви від части членів проголошено.
Дїслано від членів ... 15.50

Разом $40.50

Білінський Семен	$1.00
Коцінський Дмитро	1.00
Ганяк Николай	1.00
Ключка Володимир	1.00
Маршалик Ілько	1.00
Михалевич Іван	1.00
Михалик Олекса	1.00
Палька Іван	1.00
Печар Дмитро	1.00
Смерека Дмитро	1.00
Смолинський Василь	1.00
Семчак Юрій	1.00
Усик Михайло	1.00
Гальма Павло	50
Нестор Михайло	1.00
Сенчишин Йосиф	1.00

ВІДДІЛ 133.

Тов. Богдана Хмельницького в Нюарку, Н. Дж.

Жертва з каси відділу ... $50.00
Жертви від членів ... 70.00

Разом $120.00

Багній Ілько	1.00
Будник Олекса	1.00
Будник Антін	1.00
Бардаль Михайло	1.00
Ціхович Алексій	1.00
Чорномаз Волод.	1.00
Хмара Францішка	1.00
Добущак Василь	1.00
Ґазда Симеон	1.00
Глух Іван	1.00
Гладун Теодор	1.00
Галушка Кость	1.00
Головчак Стефан	1.00
Каськів Теодозій	1.00
Калушка Михайло	1.00
Кравчук Дмитро	1.00
Леськів Феська	1.00
Максимюк Михайло	1.00
Мних Дамян	1.00
Мерц Петро	1.00
Озібко Анна	1.00
Озібко Василь	1.00
Оренчак Теодор	1.00
Пашків Стефан	1.00
Пашків Стефанія	1.00
Плакса Василь	1.00
Попаца Григорій	1.00
Романицин Григорій	1.00
Робертс Марія	1.00
Суханьчак Григорій	1.00
Сурма Антін (старший)	1.00
Стахов Микола	1.00
Шрамек Алойс	1.00
Шатинський Теодор	1.00
Турчин Іван	1.00
Вессен Людвик	1.00
Вессен Агафія	1.00
Вишиваний Михайло	1.00
Воробець Василь	1.00
Вессен Йосиф	1.00
Літовський Захарій	1.00
Брунька Николай	1.00
Будник Стефан	1.00
Данилевич Михайло	1.00
Фещук Андрій	1.00
Гарасемчук Йосиф	1.00
Яблонський Михайло	1.00
Калушка Марта	1.00
Кіт Володимир	1.00
Карач Дмитро	1.00
Литвін Мирон	1.00
Мельничук Василь	1.00
Маселко Михайло	1.00
Маселко Теодор	1.00
Пришляк Григорій	1.00
Пашків Марія	1.00
Пташник Василь	1.00
Рудик Ілько	1.00
Сайко Стефан	1.00
Стець Микола	1.00
Явдошак Олекса	1.00
Швець Ілія	1.00
Телевяк Панько	1.00
Весоловський Волод.	1.00
Височанський Николай	1.00
Приходa Стефан	1.00
Прихода Александра	1.00
Сурма Михайло	1.00
Гіба Волод.	1.00
Петрик Іван	1.00

ВІДДІЛ 134.

Сестр. св. Анни в Карнеґі, Па.

Жертва з каси і від части членів проголошено.
Дїслано від членів ... $2.00

Разом $2.00

Корба Марія	$ 25
Шпинда Марія	50
Панько Параска	50
Вовк Анна	50
Оріщак Зофія	25

ВІДДІЛ 135.

Бр. св. Георгія в Смок Рон, Па.

Жертва з каси відділу ... $ ——
Жертви від части членів проголошено.
Дїслано від членів ... $13.25

Разом $13.25

Фенчишин Мих.	$1.00
Корназ Василь	1.00
Колтун Антін	1.00
Лучко Андрій	1.00
Мащак Григорій	1.00
Рудяк Дмитро	50
Рудяк Марія	1.00
Русьняк Петро	1.00
Столиця Олекса	50
Щутяк Іван	25
Терлецький Ілько	50
Терлецький Михайло	1.00
Зазворський Дмитро	1.00
Фенчишин Ева	1.00
Зазворська Марія	1.00
Фенчишин Юрко	50

ВІДДІЛ 144.

Тов. Жеребецька Любов в Ню Йорку, Н. Й.

Жертва з каси відділу ... $25.00
Жертви від членів ... 35.00

Разом $60.00

Белей Дмитро	1.00
Бучинський Василь	1.00
Чайка Дмитро	2.00
Фурик Теодор	1.00
Гінда Іван	1.00
Комисарук Яків	1.00
Ковалів Дмитро	1.00
Левицький Григорій	2.00
Марусевич Іван	2.00
Олексів Олекса	1.00
Пула Павло	1.00
Соловський Ілько	2.00
Партика Іван	1.00
Стеренчак Йосиф	1.00
Стельмах Теодор	1.00
Шевців Стефан	2.00
Вуйцікевич Михайло	1.00
Жуковський Михайло	2.00
Фурик Марія	1.00
Баран Назар	1.00
Чайка Анна	2.00
Фурик Василь	2.00
Михальчук Іван	1.00
Соловський Йосиф	2.00
Опришко Стефан	1.00
Гуцалюк Никола	1.00

ВІДДІЛ 153.

Бр. Св. Юрія в Мус, Па.

Жертва з каси відділу ... $5.00
Жертви від членів ... 3.00

Разом $8.00

Боечко Михайло	1.00
Фецак Теодор	1.00
Торський Семен	1.00

ВІДДІЛ 160.

Бр. св. Юрія в Джемейка, Н. Й.

Жертви від части членів проголошено.
Дїслано від членів ... $9.00

Разом $9.00

Варварчин Теодор	$1.00
Варнаковський Іван	1.00
Коман Іван	1.00
Гобер Стефан	1.00
Лесів Микита	5.00

(Дальше буде).

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

КУРТИС БЕЙ, МД.

Дохід зі свята Івана Франка.

Заходом злучених братств і товариств У. Н. Союза відсвятковано спільно свято в память нашого національного генія Івана Франка.

Свято відбулося 14 листопада. Прихід був слідуючий:

На галі зібрано $26.54, з каси від. 81 в Куртис Бей виасиґнувано $15, від. 55 зложив $10, від. 148 $10, а 81 від. „Провидіння" $5, п. Кульчицький $5.

Разом зібрано $71.54. Розходу було $24, остає в касі $47.54.

Оставшу суму розділено в слідуючий спосіб: по $10 призначено на інвалідів, сироти і Рідну Школу, а $17 на памятник Івана Франка.

Разом вислано до Обєднання $47.

Петро Семенків.

ВИЛКС БЕРІ, ПА.

З Листопадових панахид на інвалідів.

В укр. кат. церквах в Вилкс Бері і Едвардсвил відправлено з нагоди Першого Листопада панахиди, на яких зібрано $40, які вислано до краю на інвалідів через Обєднаннє в Филаделфії.

За Комітет:

Семен Шопяк, з Вилкс Бері, Па.,
Михайло Качмарський, з Едвардсвил, Па.

ІСТОН, ПА.

Перша Різдвяна Коляда.

Гр. Василь Дроботій переслав до Обєднання $6 як Різдвяну Коляду для краю. Призначив $2 для „Просвіти" а $4 для Рідної Школи як вкладку за себе, свою жінку і своїх двох синів.

Попередно переслав $2. По $1 на боєвий фонд і на памятник Франка.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ.

З панахиди на інвалідів.

В укр. кат. церкві відправлено панахиду за поляглих героїв і зібрано при тій нагоді $12.25, які рішено вислати до Обєднання з призначеннем для інвалідів в старім краю.

Т. Янсевич.

НАЙСТАВН - ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА:

Зі спільної вечері на край.

Дня 25 листопада відбулася заходом братства св. Володимира, від. 105 У. Н. Союза спільна вечера всіх членів. Між присутними був Головний Предсідатель Союза п. Грицей, а тостмейстром був гр. Матолич.

Підчас забави пригадав присутним тостмейстер рідну землю, а гр. В. Богачевський розповів про те горе, яке терпить наш нарід в ріднім краю, а ми тут в Америці сваримося над тим, як маємо давати та через кого посилати. Гром. Богачевський візвав присутних до жертв та просив вислати через Обєднаннє, бо це тепер одинока загально-народна організація, яка дійсно щиро працює для визволення рідного краю.

Зібрано $33 і ухвалено вислати по половині на Рідну Школу і на інвалідів.

Гроші передано касієрови Обєднання п. Грицеєви.

С. Слободзян, писар.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ